

Vlaamse overheid

Ministerieel besluit houdende wijziging van het ministerieel besluit van 22 december 2005 dat betrekking heeft op de bescherming als monument van de Tweelingvilla te De Haan (Wenduine)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009;

Gelet op het ministerieel besluit van 22 december 2005 houdende bescherming als monument van de Tweelingvilla te De Haan (Wenduine);

Overwegende verzoekschrift tot schrappen uit de lijst van beschermde monumenten stads-en dorpsgezichten van de "huizen gelegen De Haan, Wenduine, Square Boudewijn nrs 9 en 10, bekend ten kadaster De Haan 3^e afd., sectie A perceelnummers 335G9 en 335M16" ;

Overwegende dat ingevolge hoger vermeld verzoekschrift overgegaan werd tot een onderzoek naar de gegrondheid van de aangevoerde argumenten;

Overwegende dat dit onderzoek bestond uit een grondig plaatsbezoek en een diepgaand kadasteronderzoek;

Dat dit plaatsbezoek aanvullend was op het beperkte plaatsbezoek dat kon gevoerd worden ten tijde van de beschermingsprocedure, aangezien toen enkel het huis gelegen Zeedijk 68 kon bezocht worden, zoals vermeld in het inhoudelijk dossier, en een bezoek aan de panden Zeedijk 69 en Boudewijnlaan 9 en 10 geweigerd werd;

Dat dit plaatsbezoek dd. 1/12/2008 de volgende bevindingen opleverde:

1. er is inderdaad geen verbinding tussen voor- en achterhuis: er is een duidelijke scheidingsmuur tussen beide en tussen beide panden situeert zich een laag volume met buitentoilet behorend bij het voorhuis dat enkel van buiten te bereiken is. De panden aan de Boudewijnsquare bestaan autonoom en hebben enkel een ingang aan het plein. Zij hebben een autonoom uitgebouwde trap voor de inwendige circulatie die zich tegen de achtergevel bevindt;

./...

2. Beide gevels aan de square werden verbouwd: nr. 9 behield de oorspronkelijke gevelordonnantie en kroonlijst maar kreeg bekleding met een gele gevelsteen naar na-oorlogse mode; van nr. 10 werd de gelijkvloerse verdieping verbouwd naar garage en het oorspronkelijke gevelparament werd overschilderd (volgens kadasteronderzoek - zie verder - in 1985);
3. De zijgevels van beide achterhuizen werden echter gerealiseerd in dezelfde rode machinesteen als de achtergevels van de zeedijkhuizen. De architecturale versieringen zijn de zelfde: doorlopende band van gele baksteen, analoge arduinen onderdelen voor dorpels en uitkragingen. De poort tussen beide panden werd met analoge materialen vorm gegeven. Van het pand nr. 10 is de voorgevel nog steeds grotendeels in deze originele rode steen, die echter overschilderd werd. Dit duidt op eenzelfde architecturaal concept en uitvoering;
4. Wat meer is: zelfs in het gerenoveerde pand nr 10 verraden verscheidene overgebleven interieurelementen sterke analogieën met de interieurafwerking van de voorhuizen : zelfde detaillering voor de deuren en deurstijlen die evenals in het voorhuis uitgevoerd zijn in pitch-pinehout; vergelijkbare beschilderingen van de plankenvloeren; stevige en kwaliteitsvol uitgevoerde trappartij. Deze overeenkomst is opvallend in het pand nr 9 dat inwendig onveranderd tot ons is gekomen, zowel naar inwendige structuur als naar uitrusting en aankleding. De overeenkomsten met het inwendige van het uiterst gaaf bewaarde pand aan de Zeedijk 69 is opvallend, zij het in een bescheidener uitvoering gebracht.

Overwegende dat het kadasteronderzoek de volgende resultaten opleverde:

Op 30 oktober 1913 wordt het perceel bouwgrond (335 n8), gelegen tussen de huidige Zeedijk en de Boudewijnsquare te Wenduine (De Haan) en in het kadaster omschreven als "Domeinen van den Staat", verkaveld en verkocht.

In 1914 registreert het kadaster de bouw van de villa Wadi aan de Zeedijk nr. 68 (335 f9), de villa Malvina aan de Zeedijk nr. 69 (335 g9), de villa Ernest aan de Boudewijnsquare nr. 9 (335 i9) en de villa aan de Boudewijnsquare nr. 10 (335 h9). De achter elkaar gelegen villa Wadi (Zeedijk nr. 68) en villa Ernest (Boudewijnsquare nr. 9) worden volgens het kadaster in 1914 gebouwd door Frebor De Bock, aannemer te Schaarbeek. De villa Malvina (Zeedijk nr. 69) en de achtergelegen villa Boudewijnsquare nr. 10 worden eveneens in 1914 opgetrokken in opdracht van Isidoor Peeters, handelaar te Schaarbeek;

Overwegende dat de combinatie van het plaatsbezoek en het kadasteronderzoek toelaat te stellen dat de 4 panden tegelijkertijd werden opgetrokken in 1914 en dat zij het product zijn van één architecturaal spiegelbeeldconcept dat tot in de detaillering van het interieur werd aangehouden zodat zelfs mag worden aangenomen dat zij alle vier door dezelfde architect geconcipieerd en door dezelfde ambachtslui werden gerealiseerd. Daarenboven werd een voor-en een achterhuis telkens door één en dezelfde eigenaar gebouwd, wat hun onderlinge samenhang aantoont;

./..

Overwegende dat uit het plaatsbezoek aan Boudewijnsquare nr 9 blijkt hoe het oorspronkelijk inwendig concept van dit gebouw uiterst gaaf bewaard bleef en hoe het grondplan - analoog aan dat van de voorhuizen aan de zeedijk - specifiek in functie van de locatie en het vrijetijdsgebruik werd gedacht : ingang rechtstreeks in de woonkamer, zonder het standaardgegeven van de afgescheiden gang met trap zoals gekend in stedelijke omgevingen. Evenals in het voorhuis beslaat de woonruimte de ganse gevelbreedte en is de trappartij aan de achterzijde van de panden geplaatst, om maximaal van de buitenlucht en het zicht (toentertijd op de ongerepte polders!) te kunnen genieten. Het kadaster toont ook aan hoe deze achterhuizen een voortuinstrook hadden;

Overwegende dat de verbouwingen aan de achterhuizen niet ingrijpend en restaureerbaar zijn: nr 9 is gaaf, op het gevelparament na, in nr. 10 werd het woonkamervenster vervangen door een garagepoort en werd het parament overschilderd.

Overwegende dat het kadasterplan van 1914 aantoonde dat elk van de voorhuizen een van elkaar gescheiden uitweg had aan de achterzijde, naast hun respectievelijke achterhuizen;

Overwegende dat tegelijkertijd blijkt dat de 4 panden inderdaad als autonoom functionerende delen werden geconcepieerd, met scheidingsmuur tussen het grotere en rijkelijk uitgewerkte voorhuis aan de zeedijk en de eenvoudiger versies aan de achterzijde; eenvoudiger zowel naar bouwhoogte (tevens nodig voor de noodzakelijke belichting van de achtergevel van het voorhuis), breedte als naar uitwerking. Het feit dat zij enkel een toegang hadden aan de straatzijde (en niet langs de binnenkoer) laat vermoeden dat zij als opbrengsteigendom werden gerealiseerd. Door het ontbreken van verbinding tussen voorhuis en achterhuis is het gebruik door inwonende dienstboden inderdaad twijfelachtig te noemen. Dit wordt nog bevestigd door de inwendige ordonnantie van de huizen aan de zeedijk die voorzien in een voorplaats aan de kelderkeuken met rechtstreekse ingang aan de zeedijk en twee eenvoudige slaapvertrekken op de bovenste verdieping aan de achterzijde waarvan mag worden aangenomen dat zij dienden als resp. dag - en nachtverblijf van de dienstboden;

Kan in conclusie worden gesteld dat enkel het in het beschermingsbesluit van 22/12/2005 aangevoerde oorspronkelijke GEBRUIK van de achterhuizen kan worden aangevochten, met name het gebruik ervan door de dienstbode(n) van de zeedijkhuizen. Het autonome karakter van de achterhuizen duidt eerder in de richting van een gescheiden gebruik;

Wat de in het beschermingsbesluit van 22/12/2005 aangevoerde HISTORISCH en ARCHITECTUURHISTORISCHE waarden betreft is echter aangetoond dat de achterhuizen aan de Square Boudewijn 9 en 10

1. deel uitmaken van één architecturaal concept dat bestaat uit twee voorhuizen aan de zeedijk en twee achterhuizen aan de polderzijde die elkaars spiegelbeeld vormen en die identiek aan elkaar werden uitgewerkt;
2. gebouwd zijn op hetzelfde moment als de voorhuizen aan de zeedijk (1914)

./...

3. een samenstel van voor- en achterhuis telkens gebouwd werd door één en dezelfde eigenaar, resp. De Bock en Peeters
4. de materiële uitwerking van de voor-en zijgevel van deze achterhuizen identiek is aan deze van de achtergevel van de voorhuizen
5. de inwendige structuur van deze achterhuizen een vereenvoudigde uitwerking is van het basisprincipe dat ook de aanleg van de voorhuizen karakteriseert nl. geconcipieerd in functie van de geografische ligging en van vrijetijdsarchitectuur (direct toegankelijke woonruimte die de volledige breedte van het bouwvolume inneemt en trappenpartij aan de blinde achterzijde)
6. de inwendige aankleding van de achterhuizen een analoge doch vereenvoudigde uitwerking betreft van deze van de voorhuizen

Wat de in het beschermingsbesluit van 22/12/2005 aangehaalde SOCIAAL-CULTURELE waarde betreft kan m.b.t. de huizen aan de Square Boudewijn 9 en 10 het volgende worden aangevoerd :

Door hun beperkt volume en bouwhoogte, de geringe gevelbreedte en de bescheidener aankleding zijn zij te beschouwen als uitingen van elitair kusttoerisme, dat voorzag in een luxueuze versie van "villa" aan de zeedijk voor de eigenaar en een bescheidener versie aan de polderzijde als opbrengsteigendom voor gebruik/verhuur/verkoop aan derden of minder kapitaalkrachtigen;

In conclusie kan dan ook worden gesteld dat de in het beschermingsbesluit van 22/12/2005 aangevoerde waarden voor de bescherming, m.n. "de historische in casu tevens architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde" (sic) voor de vier panden/percelen van kracht blijven aangezien enkel **het vermelde gebruik** van de achterhuizen kan worden betwist;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen dd. 15 januari 2009;

BESLUIT :

Enig Artikel. Het artikel 2 van het Ministerieel Besluit van 22 december 2005 houdende bescherming als monument van de Tweelingvilla gelegen te De Haan (Wenduine), Square Boudewijn 9,10; Zeedijk-Wenduine 68,69 wordt als volgt gewijzigd:

De woorden "voor dienstpersoneel" worden geschrapt;

Brussel, 12-03-2010

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS